

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Petiti Philosophi & Doctoris Medici, Miscellaneorum Observationum Libri quatuor

Petit, Pierre

Trajecti ad Rhenum, 1682

Cap. VII. Pliniani loci, qui frustra hactenus eruditos exercuit, emendatio
tentatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13245

firmant, neque ψυχῆς, sed τρεφῆς χρεῖαν, superiore loco legi debere.

CAPUT VII.

Pliniani loci, qui frustra hactenus eruditos exercuit, emendatio tentatur.

EXstat hic locus in libro XI. *historia naturalis* cap. 37. his verbis: *Jecur maxime vetustatis patiens: centenis durare annis obsidionum exempla prodidere.* Itane obsidionum exemplis jecur centum annos durare observatum. At primum, cujus unquam urbis obsidio tam longum tempus duravit? deinde quid urbium obsidiones ad jecoris observationem, & quomodo per eas compertum id viscus ævo resistere, præ aliis animalium partibus? Non intelligo profus. *Turnebus* lib. 20. *Adversariorum* cap. 23. huic loco medicinam ex antiquis libris facere voluit, in quibus hanc lectionem se reperisse ait: *hoc Sirion cum exempla prodidere.* Ex hac scriptura ipse *oxyrynum exempla*, vel *Assyriorum*, emendat: quo sensu non video, sed ipsum audiamus. *Oracula librorum antiquorum sciscitanda mihi esse putavi in quibus nihil tale reperi* (quali vulgati codices excusi habent) *sed quod tamen reperi, ut verum fatear, vate aut Sibylla indiget interprete: neque ex eo sana ulla sententia contexi queat.* Verba antiquorum exemplarium sunt: *hoc Sirion cum exempla prodidere.* Quid illud sit, hoc Sirion cum, nequeo comminisci. *oxyrynum exempla aliquando vaticinatus sum legi debere: qui piscis in Ægypto frequens est, & in ejus potuit jecore, quod Plinius refert, observari.* Sed mihi commentum istud non placet. Veropropius sit, *Assyriorum exempla prodidere.*

didere. Nectamen huic sententiæ ita confidemus, ut nos aliis eam approbare posse putemus. Itaque & amplius pronuntiamus, & alios ad emendationem interpretationemque hortamur. Recte autem vir magnus & prius commentum aspernatur, & quam postea affert sententiam, ei parum fedit. Nos igitur consilium ejus exhortationemque sequentes, quid nobis in mentem venit, proferre audemus.

Ex ejusdem veteris scripturæ vestigiis a Turnebo proposita, *haruspicum* vel *extispicum exempla* nos elicere posse speramus, vel potius confidimus. Sed quomodo id colligam, explicandum ut omnes intelligant. quomodo, inquam, *extispicum* exemplis tot annos jecur durare compertum fuerit. Sic habendum est, magistris illis, qui ex animalium fibris futura conjectandi artem profiterentur, morem fuisse jecora asservare pecudum, ex quarum extis hujusmodi divinatio peteretur. Tum ea exsiccata penes se habuisse in capsis sive armariis ad eum usum paratis, quorum inspectu planius discipuli intelligerent, quæ ab iis de jecoris partibus in hac disciplina observandis traderentur. Eorum quæ ab iis in jecore aut aliis pecundum interaneis observarentur, exempla aliquot ex eodem Plinio subjungere visum est; atque ex hoc ipso libro & capite citato: *jecur in dextra parte est. In eo quod caput extorum vocant, magnæ varietates. M. Marcello circa mortem cum periit ab Annibale, defuit in extis. Sequenti deinde die geminum repertum est. Defuit C. Mario cum immolaret Utica: item Caio principi Calend. Januariis, cum iniret consulatum, quo anno interfectus est: Claudio successori ejus, quo mense interemptus est veneno. D. Augusto Spoleti sacrificanti, primo potestatis sue die, sex victimarum jecinora replicata intrinsecus ab ima fibra reperta sunt: responsumque, duplicaturum intra annum imperium. Caput extorum tristis ostenti casum quoque est, præterquam in solitudine ac metu. Tunc enim perimit curas. Idem eodem libro, ubi de victimarum felle agit: Aruspices (inquit)*

id

id Neptuno & humoris potentia dicavere: geminumque fuit Divo Augusto, quo die apud Actium vicit. Supra autem eodem in capite, disputans de corde ex eadem disciplina: Non semper autem (inquit) in parte extorum habitum est. L. Posthumio Albino Rege Sacrorum post vigesimam centesimam tertiam Olympiadem, cum rex Pyrrhus ex Italia discessisset, cor in extis Aruspices inspicere cœperunt. Casari Dictatori quo die primum veste purpurea processit, atque in sella aurea sedit, sacrificanti bis in extis defuit. Unde quaestio magna de divinatione argumentantibus, potueritne sine illo viscere hostia vivere, an ad tempus amiserit.

Multa quoque ad ejusdem disciplinæ observationes pertinentia extant apud M. Tullium, in libris de Divinatione; ut libro primo cum ait: *Similiter quid fissum in extis, quid fibra valeat, accipio: quæ causa sit, nescio.* Videtur autem fissum fuisse linea quædam & limes, qui fibras in extis, in jecore scilicet, bipartito dividebat, atque dirimebat. In libro autem ejusdem tractationis secundo de iisdem aruspibus: *Fissum, inquit, omni parte diligentissime considerant: si vero id non est inventum, nihil putant accidere potuisse tristicus.* Nimirum duplex erat fissum: unum familiare in jecore, alterum vitale in aliis extis, ut pulmone, de quo Lucanus.

— *parvusque secat vitalia limes.*

Item fissum, unum erat nostrum, alterum hostium. Erat & duplex in jecore caput; unum nostrum, alterum hostium. Hæc cum in extis victimarum Aruspices distinguerent, & alios docerent, nimirum his necesse erat ea asservare in longum tempus, ut discentibus monumenta artis & documenta essent. Quo pacto apud nos professores anatomici larvales ossium humanorum compages siccatas domi custodiunt. Et memini me olim apud dominum de Sartes doctorem medicum Parisiensem, amicum meum, videre jecur humanum cum vasis omnibus, quæ
ad

ad ipsum pertingunt, exsiccatum axi applicatum, atque ita explicatum, ut ibi artificiosa imitatione expressum potius simulacrum, quam naturæ opus videretur. Hujusmodi extispicum exempla eo loco *Plinii* intelligenda sunt, per quæ apparet cognosci potuisse, quot annos jecur animalis mortui, durare posset, cum, ut verisimile est, tempus quo id extractum fuisset, in iis capsis, tabulisve notarent, quo multitudo & longinquitas observationum pateret. Nec vero victimarum exta tantum custodiebant disciplinæ gratia, sed & avium in auguriis observabilium picturas studiose asservabant eodem *Plinio* auctore lib. 10. cap. 15. quod inscriptum est, *De avibus incognitis. Sunt* (inquit) *præterea complura genera depicta in Hetrusca disciplina, sed ulki non visa, quæ nunc defecisse mirum est.* Qui locus superiorem nostram de extis conjecturam aliquo modo confirmat.

CAPUT VIII.

Ejusdem auctoris locus, ex eodem capite, vindicatur ab iniqua Cæsaris Scaligeri censura.

Primum *Scaligeri* verba proferam ex commentariis ejus in lib. 1. de *histor. Animalium* cap. 9. partic. 130. *Plinius* quoque lingulam hanc, minorem (*epiglottidem*) vocat linguam sed multis obsepfit erroribus primus. Duabus ait interpositam fistulis ad operam geminam. Una est quia arteriam operiat, cum cibus demittitur: altera quod gulam occludat, cum spiritus comseat. Secundus error cum arteriam vocat *epiglossida*. Tertius ubi ait arteriam esse interiorem, gulam exteriorem, contrarium enim verum est. Hæc *Scaliger*. Videamus num quæ
via